

ივერიის

გაზეთი ღირს			
თვე	მან.	კ.	თვე
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი — ერთი ლარი

გაზეთის დასავალი და ყველა განცხადება: დასავალი უნდა მიჰმართოს: თეოდორ რედკლის; კუთხეში: ავტორის ქრისტე, ვარსკვლავის ქუჩის პირდაპირ, თბილისში: გრუზინისკის სანდოში: წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების განცხადებას, საზოგადოებრივი ბანკის სანდოში, სახანალოს ქუჩაზე.

ფასი განცხადების: ჩვეულებრივი სტრუქტურა რვა კაპიტა.

1877—1891 **საზოგადოებრივი და სალიტერატურული გაზეთი** 1877—1891

„ივერიის“

გამოვა 1891 წელს ივერიის პროვინციის, როგორც საქმე-მისამართის დაიკავიეთ გაზეთი ამ 1891 წლისათვის მიჰმართოს:

თბილისში: ა) თეოდორ რედკლის, ნიკოლოზის ქუჩაზე, ვარსკვლავის ქუჩის პირდაპირ, თბილისში: გრუზინისკის სანდოში, № 21; ბ) ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების* კანცელარიაში, სახანალოს ქუჩაზე, თბილისში: სალიტერატურული ბანკის ქარვასლის გულში.

ტფილისის გარე მისამართს უნდა დააბრუნოს გაზეთი შემდეგის დროს: **Тифлисе. Въ редакцію грузинской газеты „ИВЕРІА“.** რედაქცია ამასთანვე აღნიშნავს, რომ თბილისში გაზეთის დასავალი უნდა მიჰმართოს: თეოდორ რედკლის; კუთხეში: ავტორის ქრისტე, ვარსკვლავის ქუჩის პირდაპირ, თბილისში: გრუზინისკის სანდოში: წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების* კანცელარიაში, სახანალოს ქუჩაზე, თბილისში: სალიტერატურული ბანკის ქარვასლის გულში.

ქართული თეატრი
ხუთშაბათს, 26 სექტემბერს, ქართულ დრამატულ სასოფლო-სამეურნეო დასახლებაში წარმოდგენილი იქნება ლახარიაშვილის ისტორიული დრამა

გზაგადასასრული

მისწავლავს მთავარს: ქ-ნი, ავადობისა, ჩერქეზიშვილისა, ტარელოვისა, ბ-ნი გუნი, გეგელოვი, შათირია, კანდელი, იანქაშვილი, საფარია, დამიტი დასხვანი.

დასასრული 7/1 საათზე.

ავადობის ფასი ჩვეულებრივად.

მედიკონების იმ მედიკონების, რომელნიც დასრულდნენ მოსწავლეთა გამო, მიიღება რუსეთის წითელის ჯვრის

ფელეტონი

ამერიკის მოსოფლიო

კომბლა თბის მოქმედებად

მოამბედნი:
სტეფანე სოფრონაშვილი. მოხუცი ჩინოვნიკი; შავი სეროფი აცვია, აკარდინი ტუღი მხურავს.

ლადა. ამის ვაჟი, 25 წლისა, ახლად კურს-გათავებული ექიმი, შრომად აცვია.

ვარა. 18 წლისა, სტეფანეს დედის ნათელი და სტეფანესგან განხილული ობოლი; სადა, მაგრამ გემოვნებით არის ჩამოშლილი.

ელისაზედ ბედნაშვილისა. მდიდარი ვაჭრის ქვრივი; შავები აცვია, დაბალი ჩიხტს იცვობს.

მამა. ამის ძალი, 18 წლისა, მდიდარი მწიფის ტანისა მისი აცვია.

ნერესეა ჩიხტაშვილი. ადგილობრივი მდიდარი ვაჭარი; ცეროპოლი საზოგადო ტანისა მისი აცვია, კარტუში მხურავს.

ბებია. ამის ვაჟი, 21 წლისა; ცეროპოლი აცვია, პრიკაშნიკების გემოვნებაზე.

კოსტა სენიაშვილი. ადგილობრივი ადვოკატი, 45 წლისა; ცეროპო-

ნი წესითაც უფრო მოსწონებულნი იქნება, ხოლო ეს წესები უნდა ექსპანდირებად აღვიღებოთ რევე მიუხედავად და მოასწავებულს ზღაპრს.

(5—2)

ასალი ამბავი

* ამ წლის პირველი სექტემბერს, შინაგან საქმეთა მინისტრის უძე-შვილი მიხეილის მოხსენების გამო, ხელში იმეორებოდა კეთილი იმე-ბა და უმაღლესად ბრძანა, რათა გორის მაზრის მცხოვრებნი: ტატელოვი, სანდო ხუბულური და ალექსი ხასიშვილი მიეცემულ იქნა სამხედრო სამართალში იმ წესით, რა წესითაც ეს სამართალი სწავრობენ ომიანობის დროს; ამასთანვე ბრალდებულნი ნება არა ჰქონდეთ კასაციისა.

რადგან შესაძლებელია, რომ სხეულ ავადობა სწავრობა სიკვდილად დასჯა მიუხედავად, ამიტომ ხმა გავრცელდა, თუ მართლა სიკვდილი დასჯიან, გორშივე დასჯიან საქვეყნოდ.

* უწ. სინოდის ობერ-პროკურორის განკარგულებისაგან, საქართველო-იმერეთის სასინოდო კანტორის პროკურორისა და კანცელარის გამგეს თანამდებობის აღმასრულებელი დანიშნულ იქნა უფროსი მდივანი უწ. სინოდის კონსული სოვეტნიკი ლევ პავლეს ძე რუშინსკი,

ლადა. რა დიდ-სულგანი ადა-მინი ხარ; გმადლობ უმადლოთა მოწყალეობისათვის. ვარა, ე ვინ მოდის, ამა გიხედვდ ფანჯარაში? (პროკურორის დასჯის სტაჟზე და ფანჯარისკენ წაიქცა) აა, მოგატყუე! (გასწავს წაიქცა)

I გამოხვევა
ვარა და ლადა

ვარა. (გრესივად) გაწაფადა წაიქცა გასიქცადა? ლადას ფეხის ხმა.

ლადა. ვინ ხარ, რომ ხელში დამინი? (ლადასკენ წაიქცა, კარზე, უნდა ხელადა გამოსტყოს წაიქცა, მაგრამ კარს დაწაფა) ვერ მოვარბიო!

ლადა. რათა ხარ, ქალი, ავტის ხასიათისა, მოკვდები, რომ მაჩვენო?

ვარა. ამისთანა საქციელს ჩემში თავებლობს ცხანა.

ლადა. ო-ო-ო, თავებლობა! თავებლობა მაშინ იქნება, რომ ავი-ლო და წავართო ამ საათივე.

ვარა. კარგი არ მჭირდება, გი-ვირდება, ავი რა საკვირველია.

ლადა. ცოტა მალა აინი ტუჩები, ზოტოდ არ გამანადგურო!

ვარა. საქირო არ არის შენი განდებობა; იცოცხლე, ვის რას უშლი.

* ჩენის რიგის გზის მმართველობის გადაწყვეტილია, რომ სამართალი იმდენივე ვაგონები მოუბას, ხოლო მეტარებელს ბათუმსა და ტფილისს შუა, რამდენიც საზოგადოების არის ხოლო მომპოვო. ამას გარდა, რადგან მაინც ადგილი ცოტა ხოლო ვაგონებში, მეტარე კვირა-უქმიანობით და შევირდების დათხოვნისა და ტფილისში ჩამოსვლის დროს, მმართველობის განუზრახავს, სამედიცინოდ ერთი მეტარებელი კიდევ ატაროს ხანა შარსა და ტფილისს შორის. ამეც არათ მმართველობის გადაწყვეტილია მატარებელი, რომელიც დღეს ბათუმსა და ტფილისს შუა დიდს შუადიდს უკან, უფრო მეტის სისწრაფით ატაროს, იმ სისწრაფითა, რა სისწრაფითაც დიდს ფოსტის მატარებელი. მმართველობასაც აზრად თურმე აქვს, იშუამდგომლოს, რომ ჩენს რიგის გაზრდაზედ შეზღუდვილი მეთხვე კლასის ვაგონები ღირბის და ხელ-მოკლე ხალხისათვის მისვლა-მოსვლის გასაძვირებელი.

* სომხურს დრამატულს კომიტეტს დაუბარებია სტამბოლიდან ერთი არტისტი-ქალი კიდევ; არტისტი-ქალი უწე წამოსვლა სტამბოლიდან ტფილისს.

* ტფილისის სახანალო სკოლაში, რომელიც დაარსებულია ცალკე საზოგადოების მიერ და რომელიც ამაჟამად გრძობილია ქუჩაზე იმყოფება, მეთექვსის სახეობაში, სწავლა დაიწყება 1-ლი ოქტომბრისა.

* გუშინ-წინ, კვირას, 22 სექტემბერს, ტფილისის სათავად-ანაშაურული ციხე-სიმაგრისაში, რომელიც დაარსებულია ცალკე საზოგადოების მიერ და რომელიც ამაჟამად გრძობილია ქუჩაზე იმყოფება, მეთექვსის სახეობაში, სწავლა დაიწყება 1-ლი ოქტომბრისა.

* გუშინ-წინ, კვირას, 22 სექტემბერს, ტფილისის სათავად-ანაშაურული ციხე-სიმაგრისაში, რომელიც დაარსებულია ცალკე საზოგადოების მიერ და რომელიც ამაჟამად გრძობილია ქუჩაზე იმყოფება, მეთექვსის სახეობაში, სწავლა დაიწყება 1-ლი ოქტომბრისა.

* გუშინ-წინ, კვირას, 22 სექტემბერს, ტფილისის სათავად-ანაშაურული ციხე-სიმაგრისაში, რომელიც დაარსებულია ცალკე საზოგადოების მიერ და რომელიც ამაჟამად გრძობილია ქუჩაზე იმყოფება, მეთექვსის სახეობაში, სწავლა დაიწყება 1-ლი ოქტომბრისა.

სრულეთი ცუდ-შობილი? ჰო, მართალია, გასამართლებელი საბუთი გაქცა: მომავალ მეულეს მომადლება უნდა, თორემ რაში გმომადლება პეტერბურგის საზოგადოებაში დამჩვეულ ნაწილს ემეფილს პროვინციული ქალი.

ლადა. დაიწყე? რანაირი დამციხევი რაა ხარ!

ვარა. ჰა-ჰა! განა ჩემი დაცინვა შენთვის დაცინვაა? შემიხედო? ჩვე-ნისთანა გავუვებარი და გონება-გაუ-ხსნელი ხალხი რა ყურის სადგენია თქვენთვის, უნივერსიტეტში კურს-გათავებულისათვის

ლადა. კარგი, ვარა, შევირდებო, ხუმრობა არ იცი?

ვარა. რატომ მაგისთანა ხუმრობას მაშინ არ აკადრებ ხოლო, როცა ბელტყუაობისათვის სახეში შე-მოგჩერებია და ფიქრობს, გული გა-მიწყალაო?

ლადა. ცოტა ვერა ხარ მიუყერ-ბავი, მაშინ დიდი ნიჭი და დაკვირ-ვება ეტყობა.

ვარა. დიდი ნიჭი კაბების ყიდვი-და ბანტების ალგავს და ულო-გოს მიკვირს.

ლადა. ასე გონი სიკვდილივით გეგავრებოდეს შენი ძველი მეგობარი.

ვარა. თავის დღეშია არა მგა-ვირებო?

რო ბანკის თეატრში სომხების სამე-დამო დასმა წარმოადგინა გამართა. წარმოდგენის სახელი — გრიგორიო*, სამ-მოქმედებანი კომედია და „სი-კან პეტროვიჩი ვოჯოხთიში“, ერთ-მოქმედებანი ვოდევილი გრ. სუნ-დულიანის ქანა. თუმცა „დინ-გრიგო-რიო“ ამ ორის კვირის განმავლობა-ში უკვე ორჯერ იქნა წარმოდგენი-ლი, ხალხი მაინც საკმაოდ ბევრი და-ეწირა, ასე რომ თითქმის სასე იყო თეატრი. წარმოდგენამ მუყობარად ჩა-იარა. კომედიის წარმოდგენის დასა-სრულ ბანკი პეტროვისთანა დღეში წა-იკითხა და ქანა სირანუშმა რამდენ-მე იმდერა მუსიკაზედ.

* 8-15 სექტემბერს ტფილისში ცხვილით ავად გახდა ორი კაცი, რომელთაგანაც ერთი გარდაიცვალა; ხუთავით ავად გახდა იმეც დროს განმავლობაში ათი კაცი, რომელთა-განაც გარდაიცვალა ორი.

* რადგან ინტენერა ბანკი ეფე-ანჯიანცმა ქალისა ახლო-მახლო სოფლისში ეწვალა აღმოსავლად ტფი-ლისში გამოსაყვანი წყალი, ამიტომ, ამბობენ, ქალკი ახლა შარბულაზე ჰგზავნის ეფანჯიანცავე იმის გამო-საკვეყნად, შესაძლებელია თუ არა და ან რა დაჯდება დადგენა თამა-რის არხისა და შარბულის ტფი-ლისში გამოყვანაო.

* თეატრი: კახელი მამამულენი, რომელთაც წელს სემა მოსავალი ექმნებოდა ტფილისს, დიდს მოლომენ-ლობით მოვიდნ საუფლისწულო მა-მულეების დეპარტამენტის გამგეს თ.

რეზია, მაგრამ ეხლა გულზე მოეყე-ვარ, როცა ვხდამ, რომ ყოველს ქალს შეუძლიან განათლებულს კაცს ააას გავარი სისულელე აყებდოს, სა-წყობით არ მიიღო.

ლადა. ძალიანა სცდები, ვარა. მაინც მამაკეტი, რომ უხეირო ხუმ-რობით ასე გულზე მოეყვანე.

ვარა. საქირო არ არის შენი ბო-ღოლი. ავე მოდის კრანი შენის ფო-ლოსოფიისა. მოუშვებ ეხლა: თავი-შემაშვირინებ მაინც, იქნება, თქვე-ნი წყალობით, მეც რამე მამეცხო.

ლადა. დაიკა; მოვა დრო, რომ შენა ტროლოდ და მე ვიცინოდ. მო-ბანდილი, მობანდილი!

II გამოხვევა
ეფანჯი, ექვსაჟამ და მაშინ (სლას მამართლავს)

ელის. შუადღე შევიდობისათ.

ვიშ, ქათ, რა ცხელი! ეხლა უნდა სარდელში ვიყო, რომ ჩემ გუნება-სი გეშო.

ვარა. რაზე ილაეთ თავსა?

ელის. რას იზამ ქალის პატრონი?

ვარა. განა, მაშინ, გემინიან მარ-ტო სადმე წასვლა?

მამა. რისა უნდა გემინოდეს, — დედა არ მიშვებს, იქნარაგუნო. მაინც ან რა გაქირება მადგა?

ვარა. როგორ არ ვადა, როცა დედაშენს არ შეუძლიან სიკებში დიდალი?

ვიანსის, რადგან იმდენი აქვთ, რომ იქნება წინანდობის რეჟიმი წელს ამ მაშობის აქტებსა სამხარეთლოში მიხედვით რიგით ფასად მით დაგვისნის სირაჯების კონსერვისი.

გაზეთს «Новое Время»-ში შემდეგი ამბავი წერია: «სენაკის მხარის სოფელ გორდში, სამეგრელოს უზენაესი სასამართლოს თავადის მამულში, ამ ვამად ოლქის სასამართლოს სამიჯნო განყოფილება მისული ხსენებულ თავადის მამულების განსამიჯნავად. საქმის გარჩევის დროს 2,017 კაცი იყო მიწვეული სასამართლოს მიერ. რადგანაც იმდენი შენობა არსად იყო, რომ ამდენი ხალხი დატყუებული, ამიტომ, გარდა, ხეების ქვეშ, შეუდგნენ საქმის განხილვას და, შერონი, თათვი ნახევარზე ადრე ევრ დაამთავრებნო».

* გაზეთი «წყევლის» რედაქცია გვთხოვს შემდეგის წერილის გადმოგვუგვადს ჩვენს გაზეთში პასუხად ბნ მთავარილი შვილის წერილისა, რომელიც ამას წინა გვეყენდა დაბეჭდილი. ვასრულეთ ამ თხოვნას: * ბატონი ბრძანდები! სრული თანხა გახლავართ! ჩვენის მხრივ მელიტარობით ვახსებებთ იოსებ თაღოლის ძეს სანქციონის და დეკლარაციას ითან ამაშიქს და ამ ოთხ მიზნად ვანდობთ არჩიონ თავმჯდომარეთ, ვინცა სურს... ბინაც მორათული და მოწყობილი განლაგს მსაჯულენ ბისათის. მობრძანდითი!

ეს ასე იყოს... მაქ პართლოსიმე თქვენ ბრძანებულხართ, — ჩვენც უნდა მოვწოდებოდეთ გიგორგიას ბასის. დაპირებისა მებრ ჩვენ ვაგრძელებთ წერის იმეც სავანზე და გიხებთ, ბატონო მთავარილი შვილო, ჩვენ მიერ უკვე დაყენებულ კითხვებზე ამ სანგის შესახებ და აგრეთვე იმ კითხვებზედაც, რომელი უშედეგო ბასის გამოიწვევს, პირ-და-პირი და გადაჭრილი პასუხი ვვაძლიათ. ჩვენც უნდა ვართ, თქვენ კითხვებსაც გადაჭრილი პასუხი ვავსცეთ. დეც, სამა-

ელის, არა უშავს რა, შეილო, გაუკვირებელი საქმე რად გავიჭირო? გავათხოვებ, მოავლითობნად გამოვალ, მერე რაც უნდა ჰქნას: ქმარი იქნება ამის ბატონი და ბატონი. ცული იქნება, ქმარს ჩაუშვამებს სიციხეებს, კარგი და ვახარებ.

ვარა. ჰო, რასაკვირველია; მაგრამ მაშო როგორ ჩაუშვამებს თავის ქმარს სიციხეებს, როცა თითონ ისეთი მშვიდი გასითისა, განათლებული ქალია, ყველაფერი კარგათ ესმის. მაშო. კარგია, შენს გულდას, მხიარული გუნებაზე ხარ, გეტყობა... ელის. დღემო გავანდებინო, შეილო, კეთილი გული გავქს.

დადია. ვარო მართალს ამბობს. ვარო. ეტყულებ? მაშო, შეგიძლიან დღეს იქით შენი თავი ბედნიერად ჩასვალო, რადგანაც ქება გაიგონე უკვირის კაცისაგან, რომელსაც უნივერსიტეტი გაუთავებია, პეტრბურგში ყოფილა და, რასაკვირველია, ჩვენისთანა საზოგადოებაში არ უტრიალიან.

დადია. იქნება ხუმრობა, მაგრამ შართალი უნდა მოგახსენოთ, რომ როცა პეტრბურგში ვახლდით, ისე მეგონა, ჩვენში აქაურებისთანა ქალეულ შეუძლებელია-მეთქი, მაგრამ ესე-ნა ნათლად გხედავ, როგორცა ეცდებოდით. აშკარაა, ქალს ყველგან

რთალი სამართალი წავიდეს. — მაგრამ საქვეწკრო სასაცილო საქმეს მიიქნე ნუ ირებებო, ბატონო მთავარილი შვილო, თვით იმ საქამთო საპატიო საგანს, რომელმაც გამოუღო მდინარეობის სამართლის დანიშვნა, ნუ დასტოვებთ უსურადლებით და დაუბოლოებელად...»

* მიერ კუკუსიის რეჩის გზის სამსახურთა უფროსს, ინჟინერს ვედენევს; როგორც ვახეთი «Нов. Обоз.» — იუწყება, განკარგულდება მოუხდენია, რომ ხსენებულის რეჩის გზის ყოველს სახელოსნოსა და დეპოში მუშა და ხელოსანი თათრები დაითხოვონ და მათ მაგიერ მიიღონ მოუსავლობისაგან დაზარალებული რუსი გლეხები.

* იგივე გაზეთი სწერს, მიერ კუკუსიის რეჩის გზაზე მკურნალის ქალებს, თუნდა სამსახურშიაც არ იყვნენ მიღებულნი. ამ გზის უფროსის მმრძანებისამებრ, ნება მიეცათ საგანგებო შემთხვევებში მუშა და საქონლის მატარებლებით იარონო.

* «Моск. Взд.»-ი იუწყება, რომ გადაღებულ იქნა უბალდისის მთავრობის მიერ საჭირო ფული დასაარსებლად სტამბოლში ინსტიტუტისა, რომელსაც სავანე ექნება შესწავლის აღოსავლეთის ქვეყნები ეთნოგრაფიულად და არხეოლოგიურად. დაო. როგორც ხმა ისმის, ინსტიტუტის დაარსებას მიანდობენ საარხეოლოგია საზოგადოებასაო.

* 22 სექტემბერს, შუადღისას, კათოლიკის ქრისტე ლიბების მტკიცებულებით კილონა ექიმს დასაჯებულნი იყვნენ სტენდა, უეცრად გაუფრეს და ტყუა გვერდზე მოხვდა. ტყუა ამოაკლეს. კრილონა ზა სპიში არ არის.

* ვლადისლავ მლინოვსკიმ პოლიციაში გამოცხადა, რომ ამ თვის 20 ბულვარზე მარსელის სასტუმროში ჩემოდნიდან 120 მხს. ამოიპოვეს. დამნაშავე ამ საქმეში აღმოჩნდა იმეც სასტუმროს მისამსახურე სენაკის მტკიცებულებით გრიტო დანილოვა, რომელიც უკვე შეპყრეს.

შეუძლიან ერთნაირად გონება განვიტარებელი იყო, მხოლოდ შეიძლება ვთქვამოდ ვეწი აუღლეს, მაგრამ უკანასკნელი გონებობა მხოლოდ დედ-ქალაქში ცხოვრებაზე დამოკიდებული.

ვარა. მაგრამ, მაგრამ, მაგრამ სცდები ცოტა, ყმაწვილო, რადგან ფიზიოლოგია და სხვა ამისთანა გონება მიუწოდებელი მეცნიერება ჩვენთვის სანატრული ხილია... ამა ერთი მითხარი, საიღამ დავედრებთ იქაურებს? მაშო, ძალიანაც ყურს ნუ უკვდებ, ხომ იცი, კომპონენტების თქმას დაწვეულია განათლებულის ხალხში და ჩვენს გამოყრებულს ქალაქშიაც ვერ გადავჩვევთ.

დადია. სრულეთითაც არა. (მაშის) დარწმუნებულნი ბრძანდებოდეთ, რომ მე ერთნაირად ვლაპარაკობ ყოველთვის, პეტრბურგში ვიქნები თუ სხვაგან საღმდე და, რასაკვირველია, ქვეშაობიტებს.

ელის. მართალსა ბძანებ, ლალო, თუქცა თქვენის ლაპარაკის ვერაფერი გავიგე. განათლებული ყმაწვილი ბძანდები და ცოლუ ლაპარაკი რაში შეგშენის. ჩემი მაშო ისეთი გონებობანი მყავს, ენცავალის დედა, რომ ამბავი ცუდს ვერავინაც ვერ იტყვის. რომ იცოდეთ, რა მშვენიერად მღერის ხოლომე რუსულად, თუქცა, სწორედ

ახრჩულნი, შვიდ-თავი

(სამაღროდ ამიქანები) — დაწყება აქვს საიმედო, კილო მშურად შესაყარი... უკრძამობლობას გაყინულს მან შეუნთო ცეცხლი ცხარი, ბრო-ამხანგად დაანახე მეტი, მძორით გამბლარი, უწყალოთა გაუსია აზრის მხედრით მწყობრი ჯარი!...

დაბა ზ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

საბაბაში, 15 სექტემბერი. როგორც იმერეთის ზოგიერთი სოფელში, საბაბაშიშიაც აღმოჩნდა ვენახების მტერი, დაფრთხილებული ფილოქსერა. როგორც მოგვხსენებთ, საბაბაში ხურჯინით არის გადაღებულნი სურამის ულედ-ტხელის მიუხა და ამ გვარად ერთი ნახევარი იმერეთში მდებარეობს, მეორე ნახევარიც — ქართლში. ამიტომ ადვილად შესაძლებელია, რომ დაფრთხილებული ფილოქსერა აქვე გამრავლდეს და შემდეგ ქართლის სხვა ვენახებსაც მიეღოს. ფილოქსერის გარდა, საბაბაშიში დიდ ხანია, რაც ობმა და ნაკარმა ჩაჰკიდა ხელი ვენახებს; ეს სენი ისე ძლიერდება ყოველ წელი, რომ ღამის ხელი ავადლებინოს ღვიძის მოსავალზე. ამ გარემოებას აქაური გლეხები ცისა და ბუნების მოკვლევას აბრალებენ და დღესაც ვერ მიხვდებიან, რომ ეს ვენახების სენია. იმედია, რომ ამ გარემოებას საფილოქსერის საზოგადოება ყურადღებას მიაქცევს და ხსენებულ ვენახების სენის წინააღმდეგ ღონისძიებას იბძარებს რასმე.

წერულ ვენახებს ძე ძლიერ კარგად ახსია, მაგრამ ობს და ნაკარსაგან მტერებში შენაცრულია და გაფუჭებული. ამ გამად ვახებ უფოთლოთა და რომელიც-ცა შერჩენია ცოტათა-

გიბზრათ რუსულის სიმღერისა არაფერი მეყურება; ფორტაბიანზე ისე მშვენიერად უყრავს, რომ ჩვენი ძალი მურიის სიმოგენებით ეზოში დღუის ხოლმე. მაშო. კარგია, დედი, არავითვინ საინტერესო არ არის. დადია. ამა რასა ბრძანებთ? მე ძალიან მიყარს სიმღერა; დიდდ მანიამოგენებთ, თუ ნებას მომცემთ ხანდახან თქვენს აკომპანიენტზე ვიწოდეთ. ვარა. მერე რომ იცოდეთ, რა მშვენიერად მღერის! რომ დაიწყებს ხოლომე სიმღერას, მურთხილად დაუჯდება წინ და კულის ქნევით ყურს უკვდებს; ლალო რომ ხმას ასწევს, ის დაყნავეებს ხოლმე. ელის. ქათ, პირველი გავგონებო კატის კუცა! ვარა. რასა ბრძანებ, დედი! არ ვიცი, სად არის ესლა. თორემ ვაღერებელი ლაღოს. დადია. ხუმრობ? ვარა. არა, თქვენ წარმოიდგინეთ, მაშო უყრავს, ლალო მღერის, ძალი დღუის, კატა ქანავს, ჩვენ კიდევ მეტრის მეტის გულის სიმოგენებით გტრითი, — რა მშვენიერი სურათი იქნება! მაშო. დავკვირე, დავკვირე. ლალო, მომხანდელი როდისმე, ახალი რომანსები მაქვს.

დენი ფოთლები, ისიც დაბარტუკულია და ჰკიანებულ - დავიკოლებული წერილის, სოკოს მსგავსის მექცეებით. წრეულს აქეთა მხარე ქირახხულით გაიზარჯვა და ყველას ბლომად მოუვიდა ბური, სიმინდი, ქერი და ლობიო. კარგი ბური ამ ვამად აქოკილ სამ მანათად იყიდება. სიმინდი კიდევ პურზელ უფრო იფათა, ასე თერთმეტ, თორმეტ ახაზად კოდი. წულულ რუსეთის გუბერნიებში მოუსავლობის ამბავი და სიმშვილი აქეთ მხარებს არ იციან და ამ შემთხვევით მათგანობენ მოვაჭრენი, რომლებიც დიდის ჩანახებით დაღან სოფლებში და ყიდულობდნენ იმეც ვასლ ქინახულს. ამიტომაც ვურჩევთ გლეხებს, კარგი იქნება, რომ ახალი გვაროშს არ დახარბდნენ, ჯერ ის სასოფლო ბეღლები გაავსონ, რომელიც ამ ოცის წლის განმავლობაში ვერ გაუცხითა და შემდეგ, თუ დარჩება, ის რიგით ფასად ვაყიდონ და ამ სახით არ გავენენ ვაჭრების მიერ გამხულ-გახლართულს ქსელში. თორემ შესაძლებელია მერმის ჩვენშიც კული მოსავალი იყოს ჭინახულისა, წრეულს იმეც ვასლ გაყიდული ბური, სიმინდი ისევე ჩვენს ვაჭრებს სძებნელად და ისევე იმ ვაჭრებს მიეზარათთა, რომლებიც უეცველია სამ მართის კოდს ქინახულში ხუთსა და ექვს მანეთს წავაგრობენ...

როგორც წინა წლებშიც ვითქვამს, საბაბაში და ამის ახლო-მახლო მდებარე სოფლებში გლეხების სწავლა-განათლებლად ხმა არ ისმის. აქაური განათლებული თავად-ახანუნი და სასულიერო წინამძღვრნი ვანსიკენ რამაზხანს წარუხდეს სახლებში, კარგად სკამენ, კარგად სმენ და სამას სმოც-და-ხუთი დღე-ღამე ისე ვაგლის, რომ ხმას არ იღებენ გლეხებში განათლების გავრცელების შესახებ. სამწუხაროა, დემონიანი, რომ აქაურს მოთავს ხალხს დაიწყებია კატობრიული მოვადეობა და ყურადღებას არ აქცევს არავის კეთილს საქველ-მოქმედო საქმეს. ვიმეორებთ, საბაბაში თავად-

ელის. რაღა როდისმე, თუნდ დღეს საღამოზე. დადია. დიდის სიმოგენებით. ორის თვეზე მეტია ფორტაბიანზე არ მიღერია...

ვარა. და კატები არ უნდავებია. თქვენ კატა საღმდე დამსმეთ, თორე იმსმე სხვის დაგაფხანით.

დადია. კარგი, კარგი, როცა ვიმღერებ, იცოდეთ, ოთხში არ შემოვიშვებთ.

მაშო. ისე დავიკვებობთ, რომ ხმაც არ შემოგვსმას.

ვარა. ჰოოო, რასაკვირელია! როცა მხეერავი თვლი არ იქნება, უფრო გრძობით იმღერებთ.

ელის. რა ეშმაკი რამა ხარ, რა არ შეიძლება! შენ უნდა ვაყო იყო, ქალი არა.

ვარა. დემონიანი დამიფაროს, აქამდის კატისაგან ივადებო გამოადღუელი მექცეობდა. (სიღად). მაშო, მოგვიდა ქალაქიდან ახალი შლაპა?

ელის. შლაპა, რა შლაპა! წუხელ მოუკვიდა, გადმოიარე, ნახე.

მაშო. სრულიადაც არ მამწონს, არ მიხდება. ზედ ვარდის ტოტი აქვს გაკეთებული კოკრებით, წითელი ღუნტებით არის მოართული — სულ არ მამწონს. ვარა. ამ შლაპას რაღა უჭირს? მაშო. აღარა ხმარობენ, ქალო.

აზნაურნი და სასულიერო წოდების ხალხი სულ ლხინშია და იმისთვის კი თავს არავინ იტყვებს, რომ თანხის სოფლებში ერთ-კლასიანი სასწავლებელი მანაც დააარსონ და ცოტაველი წერა-კითხვა, თუ კითხვეწკრა ასწავლონ გლეხთა შვილებსა. სწორედ ასეთს მდგომარეობაში საბაბაშიის გარშემო მდებარე სოფლებშიც. მაგალითად, ავილოთ სოფ. ოსიურის, სადაც რიგინად განათლებულნი და შემოღებულნი თავადნი სტხოვრობენ და ნასწავლი და ახლგაზღვა მოძღვარიცა ჰყავთ. დაიჯეროთ, ამათ რომ მიინდომონ და ითან, სასწავლებლის გამარჯვებუნი მხოხბელები სოფელს ზემო-ქალას, სადაც მოკლერისა და ხალხის თანხრობით უკვე ათი წელიწადია, რაც რიგინად გამართული ერთ-კლასიანი სასოფლო სკოლა არსებობს!...

ვისაც-ცა მხარს, გვიცინოს საბაბაში ხალხი, რომელსამე აქაურ დღეობას უნდა დასწეროს. სხვა დღეობათა შორის, აქ სამი შესანიშნავი დღეობა იცის: ამაღლება, დღვისმშობლობა და ელიაობა. სოფლელები, რომ მოინდობდნენ, ამ სამს დღეობაში სმოცს, ოთხმოცს თუმანს ფულს შეიქნდნენ და ამ ფულით ტხერის საზოგადოებაში ერთი კარგი სასოფლო სასწავლებელი გაიმართებოდა.

ღვისმშობლობა საბაბაში ორს ადგილას იცის: ტხერისა და წუნისში. პირველი სოფელი ჩხუბითა და გაუტანობით არის ნაქები, მეორე მხოლოდ ლოკითა და მუშაობით. ტხერში ღვისმშობლობა დღე ისე არ ვაგივლის, რომ სამსა და ოთხს კაცს თავი არ დამეკრებს და დასის კლანსებულნი არ ვაწიდნენ აქედან. წუნელსაც ასე მოხდა. გაიფრდა თუ არა ღვისმშობლობა დღე, ტხერის მამასახლისი კიკაძე ვახლავდნენ იქნა აქაურ აზნაურ ნ. გ. ო. — გან; დაღამდა და ორმა ყმაწვილმა ოსიურში მტხოვრებელმა გლეხმა კიკაძე თავები გაუტყეს კეტებით ქვი-

ელის. აკი მეც ვეუბნები, რათ გინდა ამდენი შლაპა შენდა, წელიწადში ოთხი შლაპა უნდა გამოიკვალოს. ჩვენ დროს რა იკადნენ შლაპების; დიდ დღესასწაულში თუ დავიხვავდით თავსა, თორემ სუ შინ ვისვლით. ესლა ამას რა დაყენებს შინა, თუნდა რომ კვდებოდეს!

მაშო. დროება გამოიკვალა, დედა.

დადია. დახე, დროება ძალიან გამოიკვალა. უწინ ადამიანი ოჯახის საკუთრება იყო, უწინ ადამიანი საზოგადოება იყო, უწინ ადამიანი სწავლობდა იყო, უწინ ადამიანი იმდენათ იყო საზოგადოება, რამდენადაც იგი ვისვლიდა იმის მატრიალურ კეთილდღეობას. ესლა-კი ყოველი კაცი საზოგადოების წევრია, ესლა ხალხი უერთმანეროთ ველარს სძლევს, რადგან გრძობა საერთო ინტერესებისა და პროგრესისა ძელო-რბილი აქეთ ვაჭმარებ.

ვარა. ან ის დღი მოწოდება ზეცით, რომელიც ყოველი საზოგადოების წევრის ხედობა, როგორც მისცემს ამ წევრსა ნებას გაუღდეს ადამიანთა კავშირს და მალალო პრინციპები ზოგადობის, საერთო სარგებლობისა და პროგრესისა შესწავლისა და პროგრესის პირველ მოყოლის ეგვიპტისას. (სიღადი)

შენი შიშველი გულგებნი და ო. კ. — მკვლევანი. ამ დროს სურათის ბოქალური ბატონი ტერაქოვივი აქ ბრძანდებოდა, რომელიც დამანაშენი საპრობილივი გამგზავნა მანინევი. სურათი დღეს კიდევ მანაშენის სურათზეა თავისი. მკვლევანი გიგლა გ. — ძე, მარტოხელი კაცი, თავიანთი სახლში შეთარის და სასიკვდილოდ გაიხსენს. ამ ჩხუბების შესახებ რქვი შეიღვინა მამასახლისმა და სურათის ბოქალის წარუდგინა, ერთი სიტყვით, წრე-ვანდელი მღვთისმშობლის დღეც ესპრობილივი გაიარა და უწინდელივი კარგი ჰქონდა და ზურნა-დაფითი სასიათვირა ლხინი აღარ იყო...

აქაური ეკლესია, რომელიც წინდ გარდუღული-გახეთქილი იყო და ოთხმოცი თუმანი ფული დახარჯა სიგელის იმის გასაქეთვლოდ, ხელ-მორიდ გაფუტულია და განსჯილი. თუ ეს ეკლესია უნებრად არ გავცა და რიგინადა, აქ წირვა-ლოცვაზედ დგამა და დღის ევრდება სამიზა სწორედ...

წრეთის საბაშიოში ერთი სასარ-წრეთის საქმეს ეღება ბოლო. მის აქეთ, რაც რკინის გზის ლიანდაგმა გაიარა საბაშიოში, გლახობა მუდამ გზახვად იღება და მუშაობა დღემდე სამართს ახალად ზამთარ-ზაფხულს. ამას გარდა, სურათის უღელ-ტეხილის გვირაბის კეთება რომ დაიწყეს, მუშაობა ერთი-ათად გაძლიერდა, ვაცო-ველად დღესდღის დღე და ღამ მუშაობდა ხალხი, დღის იქით-იქი ახალი რკინის გზის ლიანდაგიც, რომელიც გვირაბიდან დასაჯილი-ბრითი კეთდებოდა მოლიანად, თი-თქის გაუქვებოდათ, მზად არის და ამ ერთი თვის შემდეგ ახლის გზით იგლის ხაზისა და საქონლის მატარებლები. აი სწორედ ამ გზის გახსნილი მოსიპობა ის სასარგებლო მუშაობა, რომელიც აქ სწორდება ოცის წლის განმავლობაში. როგორც ამბობენ, ახლის რკინის გზის ლიანდაგის უზოთავრესი სადგური მარლისში

ეღის. შეილა, რა ენაზე ლაბარაკობ, ვერაფერი გვიგებ?

გარა. თუ ლადის ნათქვამი გიგებ, ჩემი რაღა გუგებარია?

მაშა. ხეშობენ, დედი, ვერც მე გავიგებ რაზე, ქართულად ამისთანა საგნებზე ლაბარაკი როგორღაც ვერ გახადის, უტყველოდ რუსულია საბიკო.

გარა. კუხიანზე სწორედ ხარ; ქართული ენა ისეთი ღარიბია, რომ საფილოსოფიო საგნებზე ლაბარაკი შეუძლებელია ჩვენში; აი თუნდ ლადისა ვკითხოთ, რას იტყვი?

ლადია. რა ვიცი, შენ-კი მშენებრივად სთქვა—და!

გარა. რა თავზანიანი ყმაწვილი ბანდები, ყველაფერს ატყბა—აგე, მოდიან ბებუა და სხვინევი.

III გამოსვლა
აიგინავე, ბებუა და სესხასაილი (სელის მამათაძე)

ბებუა. ახალი ამბავი არ გეცოდინებოდა, დღეს გახურონ წაგვიტოვებ; ერთ დღეცაქც თურმე ოთხ-ფეხა, ოთხ-ხელა და ორთავა ბავშვი უშობა ნება.

ელის. ვიშ, ქათ, უთუოდ კუდიანი იქნება, შოგ არაფერი ეწერა?

ბებუა. კუდიანებს დედაშიწაზე რა უნდათ? მამ ადამიანი ჰშობდა ავი-

უნდა გაიხადოს, სადაც მუდამ იღვებოდა სასაშველბლოდ აქედან გვირახა-შეღვრით ორ-მილიანი ფერლეს სისიტების* ორთავ-მავლი. ამ გულწრე-ტილობით, ესლანდელი ბეჭათუნის სადგურში, სადაც შთილის ინტერესის საბაშიოს დედაცაქცია და ბავშვები იკრიბებოდნენ ხალხის მატარებლის გავლის დროს და ხილსა, ქათამსა, ყველსა, წინდებს და სხვ. ჰყიდნენ, იშლებდა და სამაგიეროს აწვებდნენ ს. ნებოძირის წმიდა გიორგის ეკლესიის პირდაპირ. ამ ახალს სადგურს სახელი უნდათ მოლითი დაარქვან, თუმცა ეს სახელი რუსულიად უგანონოდ ერქმევა. სადგური მუნდებს ს. ნებოძირის ჰალო და სასადგურე ადგილიც ამ სოფელს ეკუთვნის და არა მოლიანს, რომელიც თითქმის სამის ვერსით არის დანაშორებული სადგურსა. * DADO

საბაშიოელი
უტხბოეთი

იხსენებ. ამ შემადგომანზე ლიბე-რალთა დასმა თავისი მოქმედება ჯონ მორლის სიტყვით დაწყო. ეს სიტყვა მორლიმ ქალაქი კემბრიჯში წაიხროს. ქე კრების დროს, რომელსაც 2,000 კაცი დაესწრა, როგორც მოსალოდ-ნელი იყო, ორატორმა უზოთავრესი უნებრად ინგლისის პოლიტიკის სა-საქმეს მიიქცია, რომელიც საბი-ბოლოდ საგანი უნდა გახდეს დასა-შორის მომავლ არქეანების დრის. * ეს ბრძოლა—სთქვა ორატორმა რომელიც რამდენიმე თვეს შემდეგ მოგვიხდება, შესანიშნავი და უძლიერესი ბრძოლა იქნება ინგლისის შიგულს საპოლიტიკო ისტორიაში და ამისთანავეც საპრობილი ბრძოლაც ლიბერა-ლებსა და ტარიტებს შორისა. მო-მავლ არქეანების დროს მთავრობა შეგრდეს სამს უზოთავრესი საგნის და-მუტება: ჯერ ერთი, ხალხს მიუთი-თებს თავისი საგარეო პოლიტიკაზედ

სთან მახინჯსა, რასა ბძანებ, ყმაწვი-ლო?

ბებუა. არა, ელისებედ, კულიანი ადამიანი სულ არ არის დედა მიწაზე, თორე ყველა განათლებულს მიეხსენება.

გარა. რა ბრბოვად თქვენი, რასაკვირველია. ნამდვილად შევიძლიანთ დაამტკიცოთ, რომ ყველა ადამიანი უყვლია? რომ იყოს კულიანი?

ბებუა. არა, მე იმას ვამბობი, რომ... რომ...

გარა. რომი ქალაქი იტალიაში; თუ თქვენ ხელად წახვალთ ზღარში მარტო, რა ვიცი, სანაშლიოს დავებ; უტყველად კულიანი დედაცაქც დავე-ხედებათ გზაში და თქვენივე კულით ქვს გასროლინებო.

ბებუა. ხუმრობა...
გარა. ხუმრობა რა სათქმელია...
ბებუა. არა, ქალი... მე როდი ვამბობი, რომ კულიანი დედაცაქც არ არის მეთუ... როდი ვამბობი...

(საყვითო სიგელი)
სენ. დაწმუდი, დაწმუდი, შენი ქუისი საქმე არ არის, ლალი, შესა-ძლებელი ამბავია ეს?

ლადია. რატომ, უფრო უარესი მახინჯობი იხადებინა.

მაშა. თავისი მიზეზი ექნება ამას, რასაკვირვია?

ლადია. დიხხ, თუმცა ჯერ აშკარად არ არი გამორკვეული.

მორიდ, იტყვის, შინაურს საქმეებში გვაკეთო და დავამოთავრე, რის განკუთვნი-დამოთავრებაც ინგლისის შიგულს საპოლიტიკო ისტორიის განმავლობა-ში ვერც ერთმა დასმა ვერ შეიძლო-ცო; შესამდე, მოხსენებს, ორანდია-ში მშვიდობიანობა ჩამოვადე და სა-ზოგადოებრივად პალატის დიდი ტვირ-თი მოვაშორე თავიდანაო.

კონსერვატორთა კამბიტის საგარეო პოლიტიკის თაობაზე ჯონ მორლიმ მხოლოდ ორი რამ შეგინებინა—სთქვა კავშირისა და ინგლისის პოლიტიკის შესახებ ეგვიპტეში. * არ მინდა გავა-ზიადო ამნიშვნელობა ესლახან მომხ-დამ ამბებისა—სთქვა ორატორმა—მხოლოდ ამას მოგახსენებთ, ლორდ სალისბურის მოქცევა სამთა კავშირის თვის ერთი იმ უზოთავრეს მისუზოვა-ნია, რომელმაც ახალი უზოთავრესო-ბა გამოიწვია სახელმწიფოთა შო-რის, ხოლო ეს ახალი უზოთავრესო-ბა ახლო მომავალში სამიში შე-იქნება ევროპის მშვიდობიანობისათვის და აქობდ ინგლისისათვის. * შემდეგ ორატორმა იხსენა, ჩვენის საზოგადოების მომეტებულს ნაწილს ვერ გამოურკვევია, რა უზოთავრესო-ბა აქვს ინგლისს სხვა სახელმწიფოებ-თანაო, და დღესუცა * საქარაა, ვა-რემე საქმეთა სამინისტროში ისეთი კაცი გვყავდეს, რომელსაც შეეძლე-და ავგისნასა, როგორ იმოქმედა ჩვენს სახელმ-ამტკო უზოთავრესობასა და სამხედრო და სახელმ მდგომარეო-ბაზე ეგვიპტეში ჯარის შეყვანამ და რა ძვირად დაევიდა ეს საქმე, რა-და? ინგლისის ისეთს მდგომარეობაში ჩავარდა იმის გამო, რომ შეიძ-ლება ევროპის ომში ჩაითრიონ.

რაც შეეხება საკანონმდებლო მო-ქმედებას აწინდლის კამბიტისას, მორლი უარყოფს იმის სიტყვის. * მართალია, კონსერვატორებმა შე-აწინააღმდეგეს ბილი ინგლისის ად-გილობრივ მმართველობას, მაგრამ ამ ბოლს სიცოცხლე არ ეტყობა. შეაწინააღმდეგეს აგრეთვე კანონი მუ-ტად სწავლებისა, მაგრამ ეს საქმე კარგად ვერა გამორკვეული და კვლე-

ბებუა. უთუოდ ორი ქსირი... (სესხასაილი მუკლეგუის ჰგარსი. ეუ-რადესი ან ჰქუესი).

სენ. ჰო, მართლა, მიახლო, რა შობდა შუა მახინჯი...

ბებუა. ჰო, მართლა, გიამბობთ: მეზოთად რომ სოფელ დედაცაქც კალითად მამ მანით ამოავლაც; დედაცაქც ერთი წილო-კერი მორ-თო, გვეგანებოდა, ხბოსა ჰშობდასო. შეიყარა ხალხი, მოვიარდა პრისტივი, დესტრეციები, დავიერს ღარიბა, სინ-ჯავენ, ვერსად ვერ უზოთავრესი. ღა-რობა კიდე იმისს, —გამიშვით, სტუე-სო, თითონ დამალა, მტრობით ამბო-და; დესტრეციებიც კინაბთ დედა-კაცი არ გაატკტულს ქუხში; მაშა თქვენი რომ არა ყოვილიყო, უტყვე-ლად შეარტხვენდნენ საწყალს; ერთი ისეთი ვაწნა დესტრეციას, რა შენი მოწონებულთ.

გარა. იპოვნეს ფული?

ბებუა. იპოვნეს, მერე იცით სადა? ილიას ქვე—მა, მა, მა!..

ელის. გახმეს, გახმეს იმისი თავი, —ერთი კარვად არ მისტკობს?

ბებუა. შენი მოწონებულთ. —ჩვენ-კი სერის მოგვკვლეს...

დავასანგვი და დავასწყვეტია. ამას გარდა, მესხეა საქმეს ევროს გეგადე საკ-ანონმდებლო წესით გავეთვლუს. სადა-ლადი კანონს ორანდილებისათვის შემოღებულს არ შეიძლება გავეთვლუ-ლისაქმე ევროს. რაც შეეხება ბოლს ორანდიანში მამულების ნაქების ყოფისას, მე იმას მოგახსენებთ, რომ ეს ბოლი უფრო ვახიხებს ამ ქვე-ყნის საქმეს. ამა მამ რას იძლევიან მომავლისათვის კონსერვატორები? კონსერვატორებს არა აქვთ პოლიტიკა-კი მომავლისა.

შემდეგ მორლიმ ილაპარაკა თვით ლიბერალთა დასის პროგნოზზე და პრეტენდ მუშაობა საქმეს შეხეო. დიდის თანაგრძნობით მოხსენია მთავ-რობის გარდაწყვეტილება იმის თა-ობაზე, რომ შესდგეს განსაკუთრებუ-ლი კომისია გამოსკვლევად შრომის მდგომარეობისა. * საქარაა ვიცოდე-თო, სთქვა ორატორმა: რა აზრისანი არიან თვეი მუშანი; უნდა შევი-ტყუთო, თხოვლობენ რასმე ისეთს, რის დამყოფილებაც შესაძლებელია საკანონმდებლო წესითა?

სრულის თანაგრძნობივდ მოი-ხსენია მუშათა წარმომადგენლების დღის ნაღვარი, ხოლო არ მოიწონა-დღემდე 8 საათის მუშაობის ბოლი. ამასთანავე მორლი უარყოფდა გი-გისბირის მიერ გამოთქმულს აზრს იმის შესახებ, რომ მხენელ-მთესველი ხა-ლო ინგლისისა კარგე ყოფაში არი-სო. ეს აზრი მართალი არ მიაჩნიათ, სთქვა მორლიმ და ამის დასამტკი-ცებლად მუთითა უკანასკნელს დღის გზეუის. * Daily News-ში დაბეჭ-დილს წერილებზე, სადაც დაწერი-ლებითაა აწერილ-დინიშული გუბი-რეველური მდგომარეობა სხნებულ მხენელ-მთესველის ხალხისა. მათის ყოფა-მდგომარეობის გაუმჯობესება ერთი უზოთავრესი საგნია მომავლის ლიბერალთა მთავრობისათა.

ორანდიის საქმის შესახებ ჯონ მორლის ახალი არაგანუცხადებია—რა-რადენ კონსერვატორებს ხშირად ამ-ბობენ ხოლმე, რომეორებს ორლა-ნდის საქმის უკან დაბრუნება მსურთო,

ბებუა. მინც ხელ-ცარილები არ წამოვიდით. რა გენახათ, ქნაზებმა როგორ დასტკაცეს იმ დედაცაქც ვაშ-ლები! თითო ჩვენც წამოვიდეთ. (ვა-რო და მამ ცაქვე წაქვან და ითავის-თავს დაზარაბეს).

სენ. რა გენახათ, დედაცაქც რა მოუყვია, კინაბამ დაბლობ დავეცა; დარეტიანებული ხან იქით წავიდოდა ხან აქეთ. სტეფანე დაუქირა ხელი, ისე გააცილა, თორემ საწყალს გა-გვეგავდნენ.

ბებუა. მერე ახლაგზადე იყო, ლამაზიც—არა, კოსტა? (დადო ქაქე-თას მკაი).

სენ. კარგი სახარე იყო.

ბებუა. აი, შე ეშმაკო, იმტრე უსეამი გულზე ხელსა, მითომ და ვასტლირებო?

ელის. რა ოინები ხარო! ბებუა, რა დროს შენი ცულობაა? შეგოჯდა გვერდებში ეშმაკი?

სენ. სიბრისა რა მიქრს? შემამ-ხედე შევარდენსა გვერად.

ბებუა. სუქან დედაცაქც რომ და-ინახავს, დობილი მამოსლის, რა დროს მაგის სიტყვა; ამბობს, ცოლი ერნდა შევიტრო.

ელის. აი მები-კი დავაყარე შენს ცოლს; თუ შენსთან შეგხედა, კი სანახევები-კი იქნებოთ.

ბებუა. რა შეილა. ისეთი ახალ-

ამიტომ საყურადღებოდ უნდა ჩაით-ვალოს მორლის შემდეგი სიტყვები: * კომაროლის შეწყნარება ორანდიის-ათვის ლიბერალთა წინადა მოვალეობა-ბაში. თუ ამ საქმეს ზურგი შევაქცეთო, ყოველივე პარტიისკმა დავეყარ-გებამ. * მორლის აზრით, ჯერ ამ სა-ქმის გაკეთება საჭირო, რომ შემდეგ სხვა ცულობები იქმნან შეიძლე-ბულნი. ბოლოს აღნიშნარა, რომ ამ უკანასკნელ ათის წლის განმავლო-ბაში ინგლისის საკანონმდებლო მამო-მომეტებულად ორანდიის ხალხდ-ბოდა, სთქვა, დარწმუნებული ვარ, რომ მომავლ არქეანები შემდეგ ორანდიის საქმე საბოლოოდ გადა-წყდება და ეს მძიმე ტვირთი თავი-დან შემოვკარდებაო.

წკრილი ამბავი

სეპათასი გასყო Pungolo-ს ამ თვისი 18-ის ნიშნაი სამკლეფარო ჯანთი დაბეჭდა. ესეოთა ყუჭებუ-მეათისკვლი თავის უფროსის რედაქტო-რის ბ-ან ტანსანდს სიფადის და უფ-დესად სეპათავის. იმხვე დღეს ღატი-ნდეს რედაქციაში სოფლად გარდა გო-ფე მაგად და, წამოიდაგითი იმის გე-კეთებუბა, როცა თავისს სოფლში თავის სიფადის ამხად და სეპათავი ამო-ვაგოდა. ღატიანდს რამდენიმე დეო თერ-მე შესწოდდა ყოფილად და იმის მკაი-გაკეთის რედაქტორის თანამდებობას ას-რულდება ეწინესო დროგეტი. 17 ენ-ტისიოსიუც დროგეტი აჯდმოვდეს ღატი-ანდს ყოფად. ღატიანდს შექცადა: * მდგომე ტულად ჯერბთ ჩქეს თავისო, მუშინან დღეს ამ მოკვლეო. * დროგე-ტო მასწივე წასწავ რედაქციაში, დაე-წრათა გადგავადეს ორანდიის რედაქტორის შესახებ გრძნობით სასუქ სეპათავი და გასყო სამკლეფარო არბით და-უტყვებდა. მერე დღეს დატანდა ისე კარგად იყო თუმე, რომ რედაქციაში მისეს შეიძლო და იქ თავისს სიფად-ის ამხად წამოათათს. ამ წამსვე გა-სყოს დაბეჭდა მთავად დაბეჭდილია

გავდა შეიბოოს, გგონია, რომ სულ ნაწერწყლებმა მკარდეს!

ელის. თავილამ ხელ-აღებული დე-და ვინ იქნება, ქალი მოვათხოვო? სენ. კი არ გუხარდებოდა? სახ-ლოდ მაქს, ზურგის მაქს, დუქნები მაქს, ფული მაქს, რომელ ქალს არ დაუბრავდება თვლი?

ბებუა. სუ პარტიოსანი მამა-ბავე-ულია აი!

სენ. შენ რომ მამული დავარებმა, მე ვიცი, ერთი თად აქცევ? რაცა მაქს, სულ ჩემის ოფლითა მაქს შე-მნილი. მე რომ საქალაქო სასწავ-ლებელი გვათავი, ცხენი არა მყავ-და, სოფელში წავსულყავი, ვაჭრო-ბა დამეწყო. მადლობა დღესობას, რომ რუსული წერა-კითხვა ვიცოდი, პრა-შენების წერა მინც შევიძელი. ეს-ლა ღეთის მოწყალეებს მოკლებული არა ვარ.

ელის. ორანდი... ჩემი ქსირი დიდს სიღარბეში იყო, როცა ცხო-ვრებაში გამოვიდა, მაგრამ ქუყამა და გარჯამ ყველაფერი აშოვნენ. ახლა მამოს წელიწადში თორმეტი კაბა აქვს, ოთხი შოლა.

სენ. განა არ მახსოვს, როცა შე-ნი ქსირი სოფელ-სოფელ დიდობა და ლაჯარდას და კესს კვერცხებუ-და სცულიდა...

სენ. განა არ მახსოვს, როცა შე-ნი ქსირი სოფელ-სოფელ დიდობა და ლაჯარდას და კესს კვერცხებუ-და სცულიდა... (შემდეგი იქნება)

რათი დატანეს, რომლითაც აქვეყნის მეთიკურების, რომ ნუნე რედაქციონის სიკვდილის ამაჟი მოლოდელ სამწესრო შეგდომასა.

საყურადღებო ანდაზა ჩაწერებისა: ამ დროს, რიგე ჰარქში მიხლება დეკანტებულად, თოხები ჰრადებულს, თუ საწერობალები ცაღებოთ, ბუღლები-კი სავსეა ჰუბით; რიგე სასამართლოები კარბებს სავსა ჰქეს მთავრებულად, რიგე მუყრნდი თუხით დგადის დ მუყრე-გი კტლათა, — მამან გაცეს ადელად მუ-ღვანი სოქანს, რომ სასულშითო კე-თად-ღვლიანობა.

სიფინანსოების მიჯარობა მღვირ მუ-წუხებულად იმ გამოებით, რომ სახლს მღვირ ცენტრ იბაღებს სიფინანსოებს. ქა-ღებუ სარტეში ადომინდა, რომ 1890 წელს მარტო ერთი დასაბუთელი ბავშვი უოთავი თორმე სავსა ჩაწერილი. ამ გარემოებამ იგი გააკვირვა ქაღახის მერა, რომ მამანე გინობა ჰრევეტის იხუისი სასოჯაროებისს, რომელსაც მარტო-კეუთისანი. ჰრევეტის ამის გამო შეგდა-გი განცხადება იბაღებს სიფინანსოებს. ქა-ღებუ 1892 წელს განსაღი შეიღი დგუბაბა, რე დღის შეგდა 100 ფრანკ მთავებს ვიღადოდე, ამ დღადგან, რა დღასამ ამ ამაჟეს ქაღახის სამმართვე-ღლის გინობებს. ვიღადო მსოღად იმ დღებეს მიღებოთ, რომლებსაც კოთ წე-ღოთ: რე საღებია არ ურესოკოთანი იმე-რისი სასოჯაროების და განსიონერად არანს დაქორწილებულნი.

სამართლები სწრა მისვლად იაჟში ერთს დონდომისს ჰასტორს, სასულთი გარფორდს. ამ ჰასტორს მოსულბობა წამ-ღებუბის მაგარად მესიათი მუყრნდალბო უოღელ გარანს აჯღდმოთობისს, მაგალი-თად, ქაღახანსებს — რისიონის, ბუღდინის და დონიდეტის, ერთის სოქეუთი, ატა-ღაინურ* მუხიათი ამაჟეს. სერეკითი აჯღდმოთვის ფრანკულბის საოკოთანი მუ-ღვით; გუქანს აჯღდმოთობას — რე სარ-გუის მერ დაწერილ მუხიაჯღდმობის თსწე-ღებუბით. სემორობა-კარ ბეგონია! ამ რას სწრს * Independence Bel-ღე * -ს დონდონდოვა კოქსონდინტები: „გარფორდს მისული რევეტის მუღდგე-რის მუხიაჯღდმობისს და ამ მუხიაჯღდმობისს სწამდობისს აჯღდმოთობისს დონდომისს საჯღდმოთობა-გებუბის. ამ რევეტისონისს ჰასტორს სასულად უოღდობა * წე. სესიადასი გე-ღდადა“. გარფორდს იმეღე აქეს, რომ იმ დროს მოვესწრებოთ, რიგე გუნეი მუყრნდა-ღებუბა სსე-ღე-სსე-ღე წამდეს გარდა, ნიარ-ნარ მუხიაჯღდმობისს გამოუწერეს ჩვენს აჯღდმოთობა-სარა. რე გარეი თქნება მერე — იანი მის-საღი * აჯღდმოთობა, ბუბი * აჯღდმოთობა, სა-სოქეუბული * აჯღდმოთობა * 2! * სესიადასი * მაგარ აჯღდმოთობის ბასის * სესიადასი * გე-ღდმოთობისს მერე აჯღდმოთობისს თუხით მის-სარ-გუის მერ დაწერილ მუხიაჯღდმობისს უნდა შეგდაკოთ შეგდაკოთის სემიათს. მაგრამ მქნება გარფორდის სწრა სასულადი არ იყო! მხოკოთანი თორფისს მუხიაჯღდმობისს თქმულბანია, ამ ვიღვე საღდას მესსებ, დავითის რომ მოარჩინს თავისის მეს-იათობა.

თქნება ამ მიხეზის გამო ნუნე ჰე-ტრიტეულნი მოქაღახებოდე უდღეუღად არ მიარბოქვენ გასამას, რომ მძიმე სსე-ღეული აჯღდმოთობისს მოკვლიათ...

გეგმა

21 სექტემბერი

პატივგამოცხადება. კვლავ ნება — დარ-თულ იქნა გზ. „СВЕТЪ“ -ის თითო ნომრობით გასიყვია.

დანიშნულ იქნა რეკტორი ტვი-ღლის სემინარიის ნიკოლოზოზი — ალექსანდრე და ალიასკის ებისკო-პოსად.

ბრიშნალი. მისეღლის ებისკოპოს-მა შეუმდგომლობა არ შეიწერარა ბუ-ღლანდესათვის ეკლესიაში ავგოთ. ამის გამო სამოქალაქო წესით დასაფლ-ოებენ და იმის სამარხებელ სიტყვის არაგინ წარმოსთქვამს.

სოფია. იუსტიციის მინისტრი ტონდრის სამსახურიდან გადაღდა, რა-დნე ბევერს მოწინააღმდეგეს მოღლის მომავალს კრებაზედ, რომელიც 15(27) ოქტომბერს შეიკრება. იუსტიციის სამინისტროს დროებით გრეკოვი გა-ნაბეჭბს.

22 სექტემბერი

პატივგამოცხადება. გუშინ ღიღინ მთა-ვარნი ვოლდიმირი და ალექსი ალექ-სანდრეს ძენი და ღიღი მოიგინა მარია პავლეს ასული პარიჟში წავი-ღდნენ, ხოლო იქიღან სან-სებას-ტრონში წავიდნენ.

ღღის შუღლისს ხელმწიფე იმე-რატორი, ხელმწიფე იმერატორი, მემვიდრე ცესარევიჩი, ღიღი მთა-ვარნი ქსენია ალექსანდრეს ასული და საბერძნეთის მფეფ-ღეღოფალი ზღიეთ დანიამი გეგმეზარენენ.

მინა. ჯერ არ აღმოუჩნიათ ის ბორკო-მომქმედი, რომელმაც ყუ-ღმარები ჩააწყო რეპნებრგს ახლოს; გამოიძიებამ აღმოჩინა, რომ აფეთქე-ბას უფრო მეტი ზარალი მოუტანია, ვიდრე პირველში ეგონათ: ხიღის მკვიღრი კეღეღები რამდენსამე ილა-ბას დახებოლბო.

კოკაინაბანი. რუსეთის იმერა-ტორისა და იმერატორისს უაფგუსტო-ვისს შეიღებოთოთ და საბერძნეთის მფეფ-ღეღოფალს სამშაბათს ფრღდენს-ბორგში მოუღიან.

პატივგამოცხადება 20 სექტემბერი

სახელი	დაბადების თარიღი	გარდაცემის თარიღი	წლები
სუთ-მანათიანი ოქრო	7, 81	7, 81	—
ტომონის უპონი	1501/1	1511/1	—
მანეთიანი ვერცხლის ფული	1, 14	—	—
5/6 პორფირის შინა-განის სესხის მომცემი ბიღილი	—	—	237
მეღროსა	—	—	221
მესიანისა	—	—	—
სახელმწიფოთაჯღდმობის-სარეოლის ბანკის ფერი	2098/1	—	211/1
ტრანსკასპიის რევეტის ბანკის ქეთილის ბანკისა	—	—	—
ტრანსკასპიის სერტიფიკატის ნდომის საზოგადოებისა	—	—	—

პატივგამოცხადება 20 სექტემბერი

პატივგამოცხადება 20 სექტემბერი. ბათუმში დაღის: სუთშაბათობით, ნსმუღდღევის 4 საათზე მოკლე გზით და ნოჯაროსისს და გუშში შეკულდის. შაბათობით საღამოს 8 საათზე შო-რის გზით (კვლავ საჯო-საჯგურში შე-იღვალს). კვირაობით, საღამოთა, სასულად-გ-რეთ, სტამბოლამდე მიდის.

ბათუმში მოღის ოღდესიღამ: სსმ-უბათობით შე-ღამქეს, შორის გზით. პარასკეობით, დღით-ოღდესიღამ მო-კვლეს გზით (კვლავ და ნოჯაროსისს-ში შეკულდის). შაბათობით, დღით, სტამბოლამდე. ფოთიღამ ბათუმში მოღის სამშა-ბათობით — იმის შეგდა, რიგე სოსუმი-ბად მიღის გუმი შორის გზით. სუთ-შაბათობით — დღის 9 საათზე დამა-სწრობის მოკვლეს გზით მისარეულე გ-კვასიას და უარიმის გემის.

შაბათობით, დღის 9 საათზე, და მასწრობის შორის გზით მისარეულე კავკასია-უბათობისს და რუქუდას ანტო-ღისკენ წამიღელე გემებს. ბათუმიღამ ფოთის მიღის პარასკე-ობითა და კვირაობით. რეკე გემი მო-კვ ფოთამდე, ბათუმის საჯგურთა გჯღ-სწევეტის სოღე, რიგის წეჯე უჯეს.

ამის გარდა უოკლე-ღვითი ფოთში მო-ღდან ოღდესიღამ და უარი-გ-კვასიას საჯო-საჯგურებთან გჯღსწევეტის გჯღ-სე გემები.

განცხადება

„მართებულთა ამახანაბრობის“ წიგნის მალაზაში ისიღებამ შემდეგი ახალი წიგნები: თსზულბანია. კახაბერის (მოჩნებარდიის) ავ-ტორის სურათით და ფაქსიმილით; სამი ტომად, თითო ტომი ცალკე 1 მ. 20 კ.

იგივე მშვენიერს ქაღაღ-ღე და მშვენიერის უღეთით თითო ტომი ცალკე 2 მ. 50 კ. სამივე ტომი 7 მ.

სრული სამზარეულო ქართულისა და ევრო-პოლის საჭმელების 1 მ. 20 კ. იგივე უღეთით 1 მ. 40 კ.

თსზულბანია ი. დავითა-შვილისა სურათით, ბიოგრაფიითა და ვესპი-მილით 80 კ.

იგივე მშვენიერის უღეთით და დაბადება და ადრე ერე-კლე ბატონიშვილისა, ლეკენად. პოემა ბარჩ-ნასი 15 კ.

ხალხური ზნაპრები, მე-კრებილი ვლ. ადნია-შვილისა-მიერ 30 კ.

იგივე უღეთით. სურამის ციხე, მოთხრ. გონაქაძისა 75 კ.

„მარბადა“ ან. ფურცე-ღაძისა 20 კ.

„მარბადა“ ან. ფურცე-ღაძისა 20 კ.

„მარბადა“ ან. ფურცე-ღაძისა 20 კ.

„მარბადა“ ან. ფურცე-ღაძისა 20 კ.

„მარბადა“ ან. ფურცე-ღაძისა 20 კ.

საპროლიტო და სალიბერატორო ბაზაში

„ივერია“

1891 წ. 1-ს იანვრიღამ გამოღის უოკლე-ღელე გარდა იმ დღეებისს, რომელბიც შეღ მოსდღევეს კვირა-უქმეებს.

12 თთვი.	10 მ. — კ.	6 თთვი	6 მ. — კ.
11 ,,	9 ,, 50 ,,	5 ,,	5 ,, 50 ,,
10 ,,	8 ,, 75 ,,	4 ,,	4 ,, 75 ,,
9 ,,	8 ,, — ,,	3 ,,	3 ,, 50 ,,
8 ,,	7 ,, 25 ,,	2 ,,	2 ,, 75 ,,
7 ,,	6 ,, 50 ,,	1 ,,	1 ,, 50 ,,

საზღვარ-გარეთ დაბარბული ვიღრება 17 მან. მთელის წლით. სოღლის მასწავლებელი, იგირა“ მთელის წლით დავითობა 8 მან. ტოღლისს გარდ მესოკრებთ უღდა მესოკრებთ გაწეო შეგდასი ადრესით: Тифлисъ. въ редакцію грузинской газеты „ИВЕРΙΑ“.

თუ ტოღლისში დაკვეთილი გაზეთი ტოღლისს გარეშე ადრეს-ზედ შესკვლია ვინმე, უნდა წარმოადგინოს რედაქციაში ერთი მანა-თი; სხვა ყოველის ადრესის შეკვლაზე — 40 კაპ. თუ თთვის განმავლობაში დაიკვეთა ვინმე გაზეთი არა მთელის წლით, იმის მხოლოდ შემდგენის თთვის პირველ დღიღან გეგზაზენე-ბა. განცხადება მიღება გაზეთის რედაქციაში.

უანი განცხადების დაბეჭდვისათვის: ა) მეთოხე გეგმეღელ თითო ჟურ სტრატინა 8 კაპ., პირველზე — 16 კაპ. ბ) სოღელი უჯასსენელი გეგმეღე 30 მანათი, სოღელი პირველი იგეგმა — 60 მანათი. რაღესი სტრატინისს გამოაჯგარაშება იმის კე-ღლბასზე, რამდენს აჯღდეს და ჰქნეს 25 ასო გაწეოს ტქსტისა.

ხელნაწერი და საჯგოლო დანიშნული წერალები კოქსონდინტები რედაქციის სახელობაზე უნდა გამოგზავნის. მიღებული ხელნაწერები, ან სა-გაზეთო წერალები, თუ საწერობა მოითხოვს, ან მხოკოვებულ, ან მწერობებულ იქნება. არ-დასაბუღეს ხელნაწერებს, თუ ერთის თვის განმავლობაში ბატონებამ არ მოიკითხეს; მერე რედაქციის ველარ მოხმობენ.

არა-გვარს მიწერ-მოწერს არ-დასაბუღებდა ხელნაწერები-სა და წერილების მესახებ რედაქცია არა ჰკისრულობს. პირდაპირ მოლაპარაკებისათვის რედაქცია თავისუფალი იქნება ყოველ-ღელე. კვირა-უქმეებს გარდა, პირველ საათიღან სამ საათამდე და საღამოთი 7-ღდან 8 საათამდე. რედაქცია ამყოფება: კვლავაში, ნავთლოზისა ქაღახზე, თაჟ. გრუხინს-კასიუღეს სასულბო, მ. 21.

ქართულითა ამხანაგობის წიგნის მალაზაში

სახელი	დაბადების თარიღი	გარდაცემის თარიღი	წლები
„თსზულბანია ი. კახაბერის (მოჩნებარდი) ავტორის სურათით და ფაქსიმილით სამი ტომად, თითო ტომი ცალკე 1 მ. 20 კ. იგივე მშვენიერის უღეთით და მშვენიერის ქაღაღელზე თითო ტომი ცალკე 2 მ. 50 კ. სამივე ტომი ერთად 7 მ.			
სრული სამზარეულო ქართულ და ევროპიულ საჭმე-ლების 1 მ. 20 კ. იგივე უღეთით 1 მ. 40 კ.			
თსზულბანია ი. დავითა-შვილისა სურათით და ბიოგრაფიით. იგივე მშვენიერის უღეთით და დაბადება და აღზრდა ერეკლე ბატონიშვილისა* ლეკენ-დარული პოემა ბარჩანასი. 15			
ხალხური ზნაპრები, მეკრებილი ვლ. ადნიაშვილისა-მიერ. 30			
იგივე უღეთით. სურამის ციხე, მოთხრება გონაქაძისა. 75			
„მარბადა“ პოემა ანტ. ფურცელაძისა. 20			
„მარბადა“ პოემა მისივე. 20			
„უქანსანელი დღე სიკვდილით დასასჯელისს“ ვიქტორ ჰოღესი, ფრანგული ნათარგმნი თ. სახოკიას-მიერ. 30			
ვეფხვის ტოქოსანი, ოსურგუთში გამოცემული. იგივე მშვენიერის უღეთით. 30			
მეუფე დავით ღამბაქენებელი. ისტორ. დრამა თ. ალექსან-დრე ჯამბაჯურისან-არბელიანისა. 40			
გიორგი ვაზინტინი, თარგ. ნ. ბარნაშიშვილის-მიერ. 30			
მაჰმადიანი ლექსები, აბოტ. ვ. ჭიჭინაძისა. 10			
აჯაზანი, ტრავადია ანტ. ფურცელაძისა. 30			
ნ. ნიკოლოძის ნაწერები წიგნი I. 30			
სამის თავს გადასავალი, მოთხრ. ან. ფურცელაძისა. 25			
ქიტესა — მისივე. 15			
სამი სხვერული, დ. კარჩაშვილისა. 30			
ლენტის მსგავსი ჭიები ი. თ. 5			
პროქოსანი ადამიანი. 5			
ქინა-ღარე. 5			
ბერლინის გარემოცვა. 5			
„ბატონებმა საქართველოში რუსეთთან შეერთებამდე“ ისტორიული გამოკვლევა ა. ხანას-შვილისა. 50			
„Древнѣйшѣ предѣлы раселения грузинъ по Малой Азии“ ხანას-შვილისა. 50			
„შვილის აღზრდა“, თ. ხუციანისა. 20			
ფიზიკური აზრება, გ. იოსელიანისა. 20			